

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΥΓΛΩΗΣΣυνδρομή ἰτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 8. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 12.—Ἐκαστον φυλ. τιμᾶται λ. 10.—Γραφεῖον Κο-
ρίννης, ἐν τῇ τυπ. τῇ Κορίννης.—Αἱ τὸ περιοδικὸν ἀπορῶσαι ἐπιστελαὶ διευθύνονται πρὸς τὸν ἐκδότην.ΕΚΔΟΤΗΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΙΩΤΗΣ

ΩΡΑΙ ΣΠΟΥΔΗΣ

ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

Β'

Ἀπέναντι τοῦ ἐξαισίου τούτου πανοράματος εὐρεθεὶς ὁ ἄνθρωπος, ὁρμεμφύτως ἡσθάνθη διεγειρόμενον διὰ τοῦ περὶ αὐτὸ μεγαλείου τὸν θαυμασμόν καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἀκατάσχετον ἐπιθυμίαν νὰ μάθῃ, ἥ, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης ἔλεγε, «τὴν ὄρεξιν τοῦ εἰδέναι», τὸν περιβάλλοντα αὐτὸν κόσμον. Οὕτω δὲ ἤρξατο γεννωμένη ἡ ἐπιστήμη, ἥτοι ἡ μετὰ λόγον ἐπίγνωσις τῶν ὄντων. Καὶ ἡ μὲν ἐπιστήμη εἶναι καθόλου μία, ἐνιαία καὶ ἀδιαίρετος, ὡς ὁ κόσμος, εἶναι ἡ ἐπιστήμη τοῦ συνόλου τῶν ὄντων. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἄνθρωπος κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε διὰ μιᾶς νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ σύμπαν· οὕτως οἱ Χαλδαῖοι, οἵτινες εἶναι οἱ πρῶτοι σοφοί, οἱ ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου κλπ., παρίστανται μελετῶντες τὸν τε δημιουργὸν τῆς περὶ αὐτοὺς φύσεως, ὅς τις ἐκλήθη Θεός, καὶ τὰ δημιουργήματα αὐτοῦ, ἦσαν δηλονότι, ὡς γνωστόν, καὶ ἱατροὶ καὶ νομικοὶ καὶ φιλόσοφοι, ἦσαν τὰ πάντα. Ἐπειδὴ ὅμως ἀδύνατον ἀπέβαινεν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ γνωρίσῃ διὰ μιᾶς τὸ σύνολον τοῦτο τῶν ὄντων, κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς ὀψεις θεωρούμενον, ἐπῆλθε βραδύτερον ἡ ἀνάγκη ὅπως μερισθῇ ἡ πολύπλοκος αὕτη ἐργασία, ὁ δὲ ἄνθρωπος, προσδιατρίβων εἰς ἔρευναν τῶν διαφορῶν αὐτοῦ μερῶν, δυνήθη εὐχερέστερον καὶ κάλλιον νὰ ἐξετάσῃ ἕκαστον τούτων κατὰ τὰς διαφοροὺς ἐπόψεις καὶ ἀναφοράς. Ἐντεῦθεν διεκρίθησαν καὶ διάφορα μέρη τῆς ἐπιστήμης, ἐπομένως ἐγεννήθησαν διάφοροι μερικαὶ ἐπιστήμαι, ὧν θάπομπειραθῶμεν, καθ' ὅσον ἡμῖν δυνατόν, καταληπτότερον καὶ συντομώτερον νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα ἐπ' ἰσῆς γενικὴν τινὰ ἔννοιαν. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν τὸ σύμπαν περιέχει δύο τάξεις ὄντων, ἥτοι φυσικῶν ἢ ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν ἢ νοερῶν, καὶ αἱ ἐπιστήμαι δύνανται, κατὰ τὸν ἐν τῇ παρουσίᾳ καταστάσει τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων προσφύεστερον τρόπον, νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο τάξεις, ἥτοι τὰς ἀσχολουμένας α) περὶ τὸν φυσικὸν ἢ ὑλικὸν κόσμον, αἵτινες λέγονται Κοσμολογικαὶ ἢ Θετικαὶ ἢ Φυσικαὶ, καὶ β') περὶ τὸν πνευματικὸν ἢ νοερὸν

κόσμον, αἵτινες καλοῦνται Νοολογικαὶ ἢ Λογοθεωρητοὶ. Αἱ Κοσμολογικαὶ ἄρα ἢ φυσικαὶ ἢ θετικαὶ ἐπιστήμαι καὶ αἱ Νοολογικαὶ ἢ λογοθεωρητοὶ εἶναι τὰ δύο μέρη, εἰς ἃ διαιρεῖται ἀμέσως ἡ καθόλου ἐπιστήμη, εἶναι τὰ δύο στελέχη οὕτως εἰπεῖν, εἰς ἃ ἡ μία ῥίζα ἀποσχίζεται.

Α' ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως τῶν ἐξωτερικῶν φαινομένων παρέχεται ἡ ὕλη εἰς δύο γένη ἐπιστημῶν, ἥτοι τὰς ἀσχολουμένας περὶ τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσὸν τῆς ὕλης.

1. ΠΟΙΟΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

Αὗται εἶναι

α) αἱ κυρίως Φυσικαί, αἵτινες ἐξετάζουσι τὴν αἰσθητὴν φύσιν. Ἀλλ' ἡ τῆς φύσεως ἐπιστήμη ἢ Φυσιολογία κατὰ τὴν εὐρύτεραν σημασίαν τῆς λέξεως διαιρεῖται εἰς διαφόρους ἄλλας ἐπιστήμας κατὰ τὰ διάφορα μέρη τῆς φύσεως καὶ τὰς διαφοροὺς ὀψεις, καθ' ἃς αὕτη ἐρευνᾶται. Εἶναι δὲ ἡ Φυσιολογία διττή :

1) Περιγραφικὴ, ἥτις περιορίζεται μόνον εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν διαφορῶν σωμάτων, ἐξ ὧν ἡ φύσις συνίσταται, κατὰ τοὺς οὐσιώδεις καὶ διακριτικούς αὐτῶν χαρακτῆρας καὶ τὴν κατὰ τούτους διάκρισιν καὶ κατάταξιν αὐτῶν εἰς διάφορα γένη καὶ εἶδη· καλεῖται δὲ τότε ἰδιαίτερος Φυσιογραφία. Τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἴλκυσαν κατὰ πρῶτον τὰ ἐπὶ Γῆς, ἣν οἰκεῖ, ἀνήκοντα διάφορα σώματα, ἅτινα καὶ εὐχερέστερον δύναται καὶ πλείονα χρεῖαν ἔχει νὰ ἐξετάσῃ καὶ γνωρίσῃ· διότι ἡ γῆ καὶ τὰ εἰς αὐτὴν ἀνήκοντα διάφορα σώματα προσβάλλουσιν εὐκολώτερον τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρυχειρότερα εἶναι καὶ πλησιεστέραν σχέσιν ἔχουσι πρὸς αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σώματα, ἐξ ὧν συνίσταται, εἶναι ἢ ἀνόργανα, ὡς οἱ λίθοι, τὰ μέταλλα κλπ., ἢ ὀργανικά, ὡς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ἐν οἷς καὶ ὁ ἄνθρωπος, διὰ τοῦτο καὶ ἡ Φυσιολογία ἐξετάζουσα ταῦτα κατὰ διαφοροὺς ἐπόψεις, διαφορῶς τε ἰδιαίτερον οὕτως προσέκυψε α) ἡ Οὐρανολογία, ἡ ἐπιστήμη ἐξετάζουσα τὰ διάφορα εἶδη τῶν ὀρυκτῶν, ἥτοι τῶν ἐν τοῖς σπλάγχχνις τῆς γῆς ἀνοργάνων μετάλλων· β) ἡ Βοτανικὴ, ἀσχολουμένη περὶ τὰ σερούμενα

αίσθησώς και έκουσίας κινήσεως οργανικά, ήτοι τὰ φυτά, και υποδιαοιρουμένη 1) εἰς ἰατρικὴν βοτανικὴν, ήτις ἐξετάζει τὰ χρησιμώτατα φυτὰ πρὸς φάρμακα, και 2) εἰς ἀγρονομικὴν βοτανικὴν, ἐξετάζουσιν τὰ χρησιμώτατα εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, τὰς τέχνας και τὸ ἐμπόριον· c) ἡ Ζωολογία, ήτις ἔχει ὑποκείμενον αὐτῆς τὰ αἰσθανόμενα και κινούμενα κατὰ βιολογικὴν ὁργανικά, ήτοι τὰ ζῶα, ἐξ ὧν ἀποσπασθεῖς ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο ὑποκείμενον ἰδιαίτερας ἐρεύνης εἰς ἄλλην ἐπιστήμην· d) τὴν Ἀνατομικὴν, ήτις περιγράφουσα τὰ μέρη, ἐξ ὧν ὁ ἄνθρωπος συνίσταται, ἐπεκτείνεται εἰς τὰ λοιπὰ ζῶα ὡς και τὰ φυτά. Ἐπειτα ἀπὸ τῆς γῆς κατὰ μέρη αὐτῆς μετέφερον ὁ ἄνθρωπος τὴν προσοχὴν του εἰς δόλοκληρον τὴν γῆν και τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα, ὧν ἐπ' ἴσης ἐξήγησε τὴν ἐρευναν. Ἐντεῦθεν δὲ προέκυψε e) ἡ Γεωλογία, ήτις ἐρευνᾷ τὴν γένεσιν τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς γῆς, ήτοι τὴν φυσικὴν σύστασιν αὐτῆς, τὰ διάφορα στρώματα τῆς γῆς, τὰς ἐπελθούσας μεταβολὰς και τὰς δυνάμεις, αἵτινες ἐνήργησαν ἐπ' αὐτῆς· f) ἡ Γεωγραφία, περιγράφουσα τὴν γῆν, δηλ. τὸ μέγεθος αὐτῆς, τὸ σχῆμα και τὴν ἐπιφάνειαν, τὰ ἐπ' αὐτῆς ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τῶν λοιπῶν οὐρανίων σωμάτων φαινόμενα, τὰ προϊόντα, τοὺς κατοίκους και τὰς κοινωνίας αὐτῶν· g) ἡ Ἀστρονομία, ἐξετάζουσα τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα, τὸν ὄγκον, τὴν μᾶζαν, τὴν πρὸς ἀλλήλα σχέσιν, τὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, τὰς τροχιάς, τὰς κινήσεις κλπ.

2) Ἐξηγητική. Αὕτη ἐξετάζει τὰ φαινόμενα τῶν διαφορῶν σωμάτων, ἐξ ὧν ὁ ἄνθρωπος ἠθέλησεν ἀκολούθως νὰ γνωρίσῃ τὰς φυσικὰς δυνάμεις, ὧν προϊόντα εἶναι τὰ σώματα και τὰ τούτων φαινόμενα, νὰ εὕρῃ τοὺς νόμους, καθ' οὓς αἱ ῥηθείσαι δυνάμεις ἐνεργοῦσι και εἰς οὓς τὰ φαινόμενα ὑπόκεινται· τὴν ἐρευναν παύτην προτίθεται ἡ κυρίως Φυσιολογία ἢ Φυσιολογία. Ἀλλὰ τὰ διάφορα ταῦτα φαινόμενα παρατηροῦνται πάλιν εἰς τε τὰ ἄνδρα και τὰ ἑνὸρργανα σώματα. Ἐντεῦθεν δὲ προέκυψε a) ἡ Μηχανική. Τὰ φαινόμενα δηλ. εἶναι πρῶτον ἐξωτερικαὶ αἰσθηταὶ ἥρεμιαί και κινήσεις, ήτοι κατὰ χώραν ἐκτάσεις και μεταβολαί, ἃς παρέχει ἡ ἑλῆξις ἢ ὠθησις ἢ θλίψις ἐξωτερικῶν δυνάμεων· ἡ ἐπιστήμη λοιπόν, ήτις ἀνέλαθεν ὅπως ἐρευνᾷ τοὺς νόμους τῶν τοιούτων καταστάσεων και κινήσεων, λέγεται Μηχανική· b) ἡ Φυσική. Τὰ φαινόμενα τρυτέστι προέρχονται ἔπειτα και ἐκ τῆς ἐνεργείας ἐσωτερικῶν δυνάμεων τῶν σωμάτων, χωρὶς νὰ προχωρῶσι μέχρι τῆς στοιχειακῆς μεταβολῆς τῶν φαινομένων και ἀνίχνευσιν τῆς φύσεως τῶν παραγομένων αὐτὰ δυνάμεων· τὴν ἐρευναν δὲ τῶν νόμων τῶν τοιούτων ἀνέλαβε ἑτέρα

ἐπιστήμη ήτις ἐκλήθη ἰδίως Φυσική· c) ἡ Χυμική. Τὰ φαινόμενα εἶναι πρὸς τούτοις μεταστοιχειώσεις σωμάτων, ήτοι συνθέσεις και ἀναλύσεις τῶν ἀπλῶν οὐσιῶν, ἐξ ὧν συνίστανται πάντα τὰ σώματα, ὁργανικά και ἄνδρα, προερχόμενα ἐκ τῆς ἐνεργείας τῶν εἰς πᾶσαν ὕλικὴν οὐσίαν ἐοικουσῶν φυσικῶν δυνάμεων· ἡ ἐπιστήμη λοιπόν ἡ ἐρευνᾷσα τοὺς νόμους τῆς ῥηθείσης συνθέσεως καλεῖται Χυμική· d) ἡ Φυσιολογία κατὰ τὴν ἰδιαίτεράν σημασίαν τῆς λέξεως. Αὕτη βοηθουμένη ὑπὸ τῆς ἀνατομῆς, τῆς χυμικῆς και τῆς φυσικῆς, προτίθεται κυρίως νὰ ἐξηγήσῃ τὸ σύνολον τῶν ἐν τῷ ὁργανισμῷ τοῦ ἀνθρώπου τελομένων φαινομένων τῆς ζωῆς. Ὡς δὲ ἡ Ἀνατομὴ οὕτω και ἡ Φυσιολογία ἐπεκτείνει τὸν κύκλον τῶν σπουδῶν αὐτῆς και ἐπὶ πάντα τὰ λοιπὰ ζῶα, ὡς και τὰ φυτά· e) ἡ Ἰατρική, ήτις προαχθεῖσα ἐκ τῆς συνδρομῆς τῶν τελευταίων τούτων ἐπιστημῶν, σκοπεῖ ἰδίως τὴν θεραπείαν τοῦ νοσοῦντος σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἔπειτα δὲ και αὐτοῦ τοῦ ζῴου, ὅτε καλεῖται Κτηνιατρική. Ὑποδιαίρεται δὲ και αὕτη εἰς πολλοὺς κλάδους, ὡς τὴν Παθολογικὴν, Μαιευτικὴν, Χειρουργικὴν, Φαρμακευτικὴν κλπ.

Ἐπειτα συνέχεια.

X. ΚΑΡΜΙΤΣΗΣ

ἈΣΑΚΕΣΠΕΙΡΙΑ.

Συνέχεια· ἴδε σελ. 42.

B'

Ἀλλὰ πρὶν ἢ πραγματευθῶμεν περὶ τῶν μεταξὺ Ἀμερικανῶν και Σακεσπεϊρῶν ἐπ' ἐσχάτων συμβάντων, δὲν θεωροῦμεν ἀπο σκοποῦ νὰ κάμωμεν μικράν τινα ἐκδρομὴν πρὸς παρελθόν· ὀλίγον τι μεμακρυσμένον, και νὰ προτάξωμεν γενικά τινα περὶ τοῦ κορυφαίου τούτου ποιητοῦ.

Ὁ Σακεσπεϊρὸς δὲν ἠυδαίμονησεν ἐν τῷ βίῳ του. Πτωχὸς και νομάς, περιεφέρετο ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, γράφων ἐπὶ τοῦ γόνατος τὰς τραγωδίας του τὴν ἡμέραν, τὴν δὲ νύκτα διδάσκων αὐτὰς ὁ ἴδιος μετὰ και ἄλλων ἐπὶ ξυλίων παραπηγμάτων, ἀντὶ σκηνικοῦ θεωρείου, ἐχόντων λευκὴν σινδόνα ἀντὶ αὐλαίας.

Καὶ μετὰ θάνατον δὲ οὐκ ὀλίγον ἐμαρτύρησε, και εἰσέτι ἐξακολουθεῖ μαρτυρῶν. Ἐπαθε και πάσχει ὅ,τι και τὸ κρᾶνιον τοῦ δημόδου ἐκείνου μύθου. Τὸν ψάλλον καθ' ἡμέραν οἱ σχολιασταὶ θαυμασται του ἐντὸς τοῦ κλιβάνου τῆς σχολαστικότητος τῶν. Ἀλλοτε τὸν ἐκάλεσαν βάρβαρον, διότι δὲν ἐσεβάσθη τὰς πρεῖς θεότητας ἐνότητος· τοῦ χρόνου, τοῦ τόπου και τῆς πράξεως. Ἰσως δὲν τὰς ἐγίνωσκε. Ἀλλὰ και ἂν τὰς ἐγίνωσκε και ὑπερεπήδησεν, ἐπραξε κάλλιστα. Ἦθελεν ἄλλως γράφῃ δράματα ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ἀναγινώσκει τις ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης του, χωρὶς ποσῶς ν' ἀνατινάσσεται ἐνίοτε. Ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀθήναις

γινώσκουμεν τί δράματα ἤθελε γράφῃ. Πρῶτος ὁ Βολταῖρος τὸν ἐξέθαψε. «Εὐρίσχω, ἔγραψε περὶ αὐτοῦ, και τινὰς ἀδάμαντας ἐντὸς παχέος βορбору.» Βιβλιοθήκην δόλοκληρον δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἐκ πάντων, ὅσα περὶ Σακεσπεϊροῦ ἐγράφησαν ἀπὸ τριακονταετίας. Οὐ μόνον ἐν τῇ πατρίδι του οἱ ἱστορικοὶ, οἱ κριτικοὶ και οἱ σχολιασταὶ διηρεύνησαν αὐτόν, πολυειδῶς και πολυτρόπως περιπαθῶς λεπτολογοῦντες, ἀλλὰ και ἐν πολλοῖς ἄλλοις τῆς Εὐρώπης τόποις, ἰδίως δὲ ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ὁ Λέσσιγκ, ὁ Ερδερ, ὁ Χλέγκελ, και αὐτὸς ὁ ἱστορικὸς Γερβίνος, ἐσακεσπεϊρήσαν, και πάρα πολλὸ μάλιστα. Τὸν ἔκαμαν ἐδικόν των, πατριώτην των, διατεινόμενοι μάλιστα, ὅτι ὁ καλὸς Σακεσπεϊρὸς εἶναι ὁ Σακεσπεϊρὸς τοῦ Χλέγκελ. Τῷ ἐδάνεισαν χιλίας ἐννοίας, διὰ τὰς ὁποίας ἴσως φωνάζει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (ἐκ τῆς κολάσεως θέλω νὰ εἶπω)

Ἄν ἡεῖρω τί ἐννοίας μοῦ δανεῖζ· αὐτὸς ὁ χοῖρος,
Νὰ μὴν ἡμαί Σακεσπεϊρὸς!

Τὸν ἀνέλυσαν κατὰ τὰς κριτικὰς μεθόδους των, τὸν ἔκριναν πολλάκις τῷ φανῷ τῶν θεωριῶν των. Ἀναζητοῦντες ὀλιγώτερον ἐκεῖνο, ὅπερ εἶπεν, ἡ ἐκεῖνο, ὅπερ ἐνόμισαν ὅτι ἠθέλησε νὰ εἶπῃ, μετεχειρίσθησαν αὐτόν ὡς και οἱ ἀλεξανδρινοὶ τὸν Ὅμηρον, ὡς ὁ Πλάτων τὸν Σωκράτην. Τῷ ἔθεσαν ἐν τῷ νῷ πράγματα, ἅτινα ἴσως οὐδ' ἐφαντάσθη ποτέ. Ἐπλασαν δὴλα δὴ Σακεσπεϊρον κατ' εἰκόνα και ὁμοίωσιν αὐτῶν. Ἐκαμαν ἐνίοτε ὅπως ὁ ποιητὴς ἐπέγραψε μίαν του κωμωδίαν: Much ado about nothing (Πολὺν θόρυβόν διὰ τίποτε).

Ἀλλ' ἔως ἐδῶ τὸ πρᾶγμα ὑποφέρεται.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ὅμως ὑπερηκόντισαν.

Διῃσχυρίσθησαν, και διῃσχυρίζονται, ὅτι ὁ Σακεσπεϊρὸς ἦτο ἀπλοῦς ἡθοποιὸς, και ὅτι οὗτος ἔγραψε τὰς τραγωδίας και κωμωδίας του ὅσον και ὁ Μιραβὼ τοὺς λόγους του, και ὅτι ταῦτα εἰς τὰς τραγωδίας και κωμωδίας ἔγραψεν ὁ φιλόσοφος και νομοκράτωρ καγκελάριος Βάκων.

Ἰδοὺ δὲ πῶς ἤρχισεν ἡ ὑπόθεσις.

Μετὰ διακόσια τεσσαράκοντα ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σακεσπεϊροῦ, καθ' ἃ οἱ ἀναριθμητοὶ ἀναγνώσταί του ἐπίστευσαν πάντοτε ἐν τῇ ἀπλότητι αὐτῶν, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ δημιουργὸς τῆς δόξης του, ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1856, ἡ ἀμερικανὴς μίς Δελία Βάκων ἐδημοσίευσεν ἄρθρον, δι' οὗ ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ὁ πραγματικὸς συγγραφεὺς τῶν δοξαμάτων τοῦ Σακεσπεϊροῦ δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ Σακεσπεϊρὸς, ἀλλ' ὁ Φραγκίσκος Βάκων. Δὲν γνωρίζομεν ἂν ἡ ἀμερικανὴς δημοσίευσις αὕτη ἐν τῇ αἰσιγενείᾳ τοῦ συγγραφέως καγκελάριου ἐν τούτοις ἡ διδασκαλία τῆς αὐτῆς διεσπάρη, διέπλευσε και τὸν ὠκεανόν, και ἀπέκτησεν ἐν Λονδίῳ ἕνα προσήλυτον, τὸν Οὐίλλιαμ Χ. Σμιθ, ὅστις τὸ ἐπόμενον

ἔτος ἔφερον ἐνώπιον τῶν συμπατριωτῶν του τὴν βακωνικὴν ἀπαίτησιν (baconian claim), ήτις εὗρε πολλοὺς ὑπερασπιστάς, ἐν τῇ ἀριστοκρατικῇ ἰδίῳ τάξει. Ἐσκέπτοντο ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ ἀριστοκρατικοὶ, ὅτι ἤθελεν ἐπιπροσθεθῇ τι εἰς τὸ γόντρον τῆς τάξεώς των, ἂν ἀπεδεικνύετο ὅτι ὁ μέγας ποιητὴς εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τοῦ οἴκου των. Τοιαύτη δ' ὑπῆρξε και ὑπάρχει πάντοτε ἡ τάσις τῶν ἀγγλων εὐπατριδῶν· ὅταν δὲν δύνωνται νὰ διαφιλονεικήσωσι τὴν ἀξίαν τινὸς ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ, προσπαθοῦσι νὰ τὸν προσοικειωθῶσιν ἐπιτηδεῖως, ὥστε παρουσιάζουσιν αὐτόν ἔπειτα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους φέροντα τὴν τοῦ λόρδου φενάκην. Εἰς αὐτὴν ἴσως τὴν μακιαβελικὴν σκέψιν ὑπεχώρησε και ὁ λόρδος Πάλμεστον, ὅταν ἐκνήρυχθη ὑπὲρ τῆς βακωνικῆς θεωρίας· εἰς ἐκεῖνον δὲ, ὅς τις τῷ ἀντέτασσε τὴν μαρτυρίαν τοῦ Βὲν Ἰόνσων, περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἔργων τοῦ Σακεσπεϊροῦ, ὁ εὐγενὴς λόρδος ἀπήντα μετ' εὐκόλου πεποιθήσεως· «Πᾶ! αὐτοὶ οἱ κατεργαράιοι βοηθοῦνται μεταξύ των· ἔπειτα δὲ ἡμπορεῖ και αὐτὸς ὁ Ἰόνσων νὰ ἡπατήθῃ, καθὼς ἡπατήθησαν και τόσοι ἄλλοι.»

Ἀλλ' ἐν Ἀμερικῇ ἰδίως ἔκαμε τὴν τύχην τῆς ἡ θεωρίας αὐτῆς. Οἱ Ἰάγκεις ῥέπουσι φύσει μάλλον ἢ οἱ Ζὼν Βούλ πρὸς τὰ παραδόξα και τεράστια. Ἐν Ἀμερικῇ οὐ μόνον φιλολογοῦντες, ἀλλὰ και πολιτικοὶ, και στρατιωτικοὶ προσέτι—μάρτυς ὁ νομοδιδάσκαλος και διακεκριμένος πολιτικὸς στρατηγὸς Βούτλερ—πιστεύουσι και ὑποστηρίζουσιν, ὅτι ὁ ἀληθὴς Σακεσπεϊρὸς ἦτο ὁ Βάκων. Ἡ θεωρία αὕτη ἐπὶ τέλους εὗρε και τὸν ἐξηγητήν της, τὸν καθηγητὴν τῆς νομικῆς Ναθαναήλ Ὀλμες, ὅστις ὑπεστήριξεν αὐτὴν διὰ τόμου ἐκ σελίδων ἑξακοσίων. Ἐξακολουθοῦσι δ' ἔτι νὰ ἐργάζονται ἐπ' αὐτῆς, και προχθὲς ἀκόμη τῷ 1874, ἐδημοσιεύθη ἐν τινι περιοδικῷ φύλλῳ τῆς Ἀμερικῆς μελέτη ὑπὲρ τῆς βακωνικῆς ἀπαίτησεως.

Ἰδοὺ δὲ τί λέγουσιν οἱ βακωνικοὶ ἀσακεσπεϊροί.

Ὁ Φραγκίσκος Βάκων, συνομιλικὸς τοῦ Σακεσπεϊροῦ παρὰ τέσσαρα σχεδὸν ἔτη, και κατὰ τὴν νεότητά του ὑπεραγαπῶν τὴν θεατρικὴν σκηνήν, συγκατέβαινε τῇ φιλίᾳ τῶν διασημοτέρων τότε ἡθοποιῶν και δραματικῶν, και κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μάλιστα εἶναι βέβαιον ὅτι ἔγραψε και δύο δράματα. Ἐν τούτοις, ἡ κοινωνικὴ τάξις του, ἡ φιλοδοξία του, ἡ ἀξιοπρέπειά του, τῷ ἀπηγόρευον τὴν διαρρήδην ὑπὲρ τοῦ θεάτρου ἐργασίαν. Ἀλλ' ὁ Σακεσπεϊρὸς τῷ δανείζει τὸ ὄνομά του. Πολλοὶ ἐνδείξεις, λέγουσιν οἱ βακωνικοὶ, τὸ ἀποδεικνύουσιν ἀποχρώντως. Ἐν πρώτοις δὲν εἶναι παράδοξον, οἱ ἐνδοξότεροι οὗτοι συγγραφεῖς τοῦ αἰῶνος των νὰ μὴ κάμουν οὔτε ἕνα πρὸς ἀλλήλους ὑπαινιγμόν ἐν τοῖς ἑαυτῶν συγγράμμασι; Ἐπειτα, πόθεν προέρχεται ἡ συνυπαρξία ἐν τοῖς ἔρ-

γοις ἀμφοτέρων τῶν αὐτῶν ἰδεῶν, τῶν αὐτῶν λεκτικῶν σχημάτων, τῶν αὐτῶν ἐτι σφαλμάτων ἐν ταῖς παραθέσεσι; Καὶ ἡ χρῆσις ὄρων νομικῶν, φυσικωτάτη παρὰ νομομαθεῖ, οἷος ὁ Βάκων, παρὰ δόξας λίαν ἀπαντᾷ παρὰ τῷ ἡθοποιοῦ Σακεσπείρῳ. Ὁ πρὸς τὰ προνόμια, ἐπὶ τέλους, τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνικῆς τάξεως θαυμασμός, ἡ ὑψηλὴ περὶ βασιλείας ἰδέα, δὲν ἀναφέρονται κάλλιον εἰς τὸν καγκελάριον; Δὲν εἶναι, ἄλλως τε, εὐνόητον, πῶς εἰς ἡθοποιὸς ἐκ ταπεινοῦ γένους, ζῶν μεταξὺ χυδαίων ἀνθρώπων, ἦτο δυνατόν νὰ γινώσκῃ τὴν βαθύνοα καὶ μεγαλοπρεπῆ γλῶσσαν τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν!—Τοῦτ' αὐτὸ εἰπέ ποτε καὶ ὁ Κονδὲ περὶ Κορνήλιου, ἀκούσας τὴν γλῶσσαν τοῦ Σερτορίου του:—Ποῦ διάβολο ἔμαθε τὴν πολιτικὴν αὐτὸς ὁ Κορνήλιος;

Καὶ ἄλλα οἱ ὁπαδοὶ τῆς βακωνικῆς ἀπαιτήσεως προβάλλουσιν ἐπιχειρήματα ἥττον σπουδαῖα· ἀλλὰ ταῦτα παρατρέχουμεν, ὡς ὄντα ἐν χωρισμῷ ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης, ἀν οὐχὶ ἐν τελείᾳ διαζεύξει, κατὰ τῆς λογικῆς. Κατὰ ταῦτα δὲ οἱ Ἀμερικανοὶ παρασυνεδιήθησαν τοῖς... Γερμανοῖς, οἵτινες καὶ οὗτοι μὲ φύλλου πηδήματα ἠθέλησαν νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν ἀνυπαρξίαν ἐνός Ὁμήρου, ὡς καὶ τὴν τελείαν ἐξόντωσιν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς. Ἀλλ' ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάττῃ πάντοτε ἀπὸ γραμματισμένους... εὐθελῆς, ἀπὸ κριτᾶς... ἀκρίτους, καὶ ἀπὸ τιμίους... ψεύστας!

(ἑστὰς συνέχισεν)

Δ. ΚΟΝΤΑΡΙΝΗΣ.

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΜΟΝΗΣ

(μετάφρασις ἀπὸ τὸ ἰσπανικόν)

Ὅμοια μὲ ἀλαφρώτατη κατάχνη, μιὰ ψυχὴ νεοθγαλμένη ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ Αἰωνίου ἐκατέβαινε εἰς τὴ γῆ, διορισμένη νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ κορμὶ ἐνὸς νέου πλάσματος. Ὁ ἄγγελος φύλακας τὴν ἐσυντρόφευε, ὀδηγῶντάς τιν ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀπεράντους κάμπους τῶν κόσμων, ὅπου, γυρίζοντας ἀκατάπαυστα, πλανῶνται τὰ στέρια, ὡς ἐν στρατεύματα ὑποταγμένα εἰς τὸ σταθερὸ νόμο.

—Στάλαμμα τοῦ Πλάστη, τῆς λέει ὁ ἄγγελος, ἀπλόνοντας τὴ φτερούγαις του γιὰ νὰ τῆς δόσῃ ἰσχυρίαν, αὐριο, κλεισμένη εἰς στενὴ φυλακὴ, θὰ θυμᾶσαι ποῦ ἐγεννήθηκες καὶ θάναζήτῃς μὲ πόθο ἓνα καλὸ ποῦ πάντα θά σου φεύγῃ.

—Καὶ τί, ἀποκρίθηκε ἡ ψυχὴ· πῶς ὁ κόσμος εἶναι τόπος τῆς ἐξορίας;

—Ὁ κόσμος ποῦ πᾶς νὰ κατοικήσῃς εἶναι γιομάτος θλίψεως· ἡ δοκιμὴ ὅπου εἶσαι διορισμένη ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ ὑποταχθῇς, θὰ ᾔῃαι ἡ δόξα σου ἂ νικήσῃς ἢ παντοτεινὸ βάσανο ἂ νικήθῃς.

—Καὶ ὁ ἀκατάπαυστος πόθος τοῦ εἶναί μου δὲ θὰ ᾔῃαι ποτὲ τρόπο νὰ εὐχαριστηθῇ;

—Νὰ αὐτὴ ἡ γοργοκίνητη γῆς ποῦ θὰ ᾔῃαι ἡ κατοικία σου, ἀποκρίθηκε ὁ ἄγγελος δείχνοντάς τιν τὸ μικρὸν πλανήτη ποῦ ἐγύριζε ἔς τὰ πόδια του!—Ἐκεῖ μένε εἰς τὰ βάσανά σου, μακρινὸ μαρτύριο· καὶ ὅταν ἀνώφελα θὰ τυραγνίσαι γιὰ νὰ ᾔῃαι τὴν εὐτυχίαν, ὅταν σκύφοντας εἰς τὸ βάρος τῆς ἀδικίας θὰ ᾔῃαι ἀδύνατη, ἐτοιμὴ νὰ πέσῃς, ἀσύκοσε τὰ ματιά σου εἰς τὸν οὐρανόν, ποῦ ᾔῃαι, καὶ θυμήσου πῶς ἐκεῖ εἶναι ἡ πατρίδα σου.

—Καὶ ποῦ θὰ ᾔῃαι τὴ χρειάζομενη δύναμι γιὰ νὰ πομείνω τόσα βάσανα; εἶπε ἡ ψυχὴ καὶ ἐκατέβαινε ὡστόσο, ὅμοια μὲ τὴν τρεμάμενη κατάχνη ποῦ ὁ ἄνεμος κυλάει ἀπ' τὸ βουνό.

—Κύττα, τῆς λέει ὁ ἄγγελος, ἐσέφροντας τὸ πέταμά σου πρὸς ἓνα μεγάλο μυριοχρόματο σύγνεφο ποῦ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἀπὸ τὴ γῆς ἐγενότανε ἀπὸ μικρὰ κομμάτια, ὡς ἐν μπαμπάκι ποῦ ἐσυνάζονταν ἀπὸ στιγμὴν σὲ στιγμὴν καὶ ὅπου μ' ὄλις πημμένα εἰς χίλιους διαφορετικούς τῶπους, τὰ ἐσυνμύζονε, σπρόχνοντάς τα ὁ ἄερας, ποῦ μὲ τὴ φτερούγαις τοὺς ἐταράζανε ἀμέτρητα πνεύματα σοβαρὰ εἰς τὸ πρόσωπο καὶ εἰρηνικὰ ἔς τὴν ὄψιν—ἐδῶ πῆγει τὸ δάκρυ τῶν ἀνθρώπων, ὅταν σηκώνεται ἡ κατάχνη ἀπὸ τῇ γῆς.

—Καὶ αὐτὰ τὰ πνεύματα, ποῦ ἀκατάπαυστα πετᾶνε;...

—Χαρίζουνε τὰ δάκρυα ὅπου ἔχουσεν ἡ ὑπομονετικὴ ἀρετὴ ἢ τὸ ματανοιωμένο κρίμα, ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ γεννᾶται ὁ θυμὸς ἢ ποῦ κάνουν νὰ πέφτουν τὰ πάθη τῆς κόλασις. Μὲ τὰ πρῶτα κάνουνε αὐτὸ τὸ σύγνεφο κάτασπρο ὡς ἐν τὸ χιόνι καὶ σὲ μύρια χρώματα βαμμένο· τὰ ἄλλα, πῆγοντας, κάνουν αὐτὸ ποῦ βλέπεις ἐκεῖ πέρα, μαῦρο ὡς ἐν τὰ σκοτάδια ὅπου ἐβασίλευαν, πρὶν γένῃ τὸ φῶς. Τοῦτο γεννᾶται τὴν ἀνεμοζάλη καὶ τὴν τρικυμίαν ποῦ δέρνει τὸν κόσμον· τὸ ἀστραποπέλεκτο ποῦ γοργὰ καταβαίνει γιὰ νὰ λαβώσῃ τὸν ἀνθρώπον· τὸν ἄνεμο ποῦ μουγκρίζει ξεριζώνοντας τοὺς ψηλοὺς κέδρους ἢ σύφυχα βυθίζοντας ἔς τὸ πέλαγο τὰ πλεούμενα. Τὸ ἄλλο ῥίχνει ἔς τὴ γῆς τὴ βροχὴ ποῦ κάνει καρπεροὺς τοὺς κάμπους, ξαναπρασινίζει τὰ λιβάδια, σβύνει τὴ δίψα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ μικροῦ σκυλιοῦ καὶ ἰσχυρίζει τὰ ἄνθη μὲ τὸ χάρισμα τῆς δροσιάς τῆς, ποῦ δροσιζει τὰ μπουμπούκια τους, πλάσμένα ἀνάμεσα εἰς τὰ φύλλα, ὡς ἐν τὸ μαργαριτάρι εἰς τὴ μαργαριτορύζαν.

—Καὶ πόσο πολὺ κλαῖνε οἱ ἄνθρωποι;

—Τόσο πολὺ κλαῖνε. Εἰς αὐτὸ εἶναι καταδικασμένοι γιὰ ταῖς ἀνομιαῖς τους.

—Καὶ πῶς θὰ ᾔῃαι συγχώρεσι ἔς τὰ κρίματά τους;

—Χύνοντας τὰ δάκρυά τους εἰς τὴν ἀρετὴν.

—Ἄς ἔχῃ δόξα ὁ Πλάστης καὶ οἱ νόμοι του, εἶπε θλιμμένη ἡ ψυχὴ, βλέποντας ποῦ ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν ἐσίμονε περσότερο εἰς τὸν τόπο ἀπὸ τὰ μαρτύριά τιν.

Ἐάννου ἓνα ἀπεράντο ἀναστένανγμα ὅπου ἐβγαίνει ἀπὸ τὴ γῆς ἐτρόμαξε τὴν ψυχὴν, ποῦ τρέμοντας ἐκατέβαινε· καὶ ὅμοιο μὲ τὴ νωτερὴν κατάχνην ἐσκοτείνιασε τὸν ἄερα τρογύρου τιν καὶ τὴν ἔκαμε νὰ σταματήσῃ φοβισμένη.

—Τί σὲ τρομάζει; τῆς λέει ὁ ὀδηγός τιν.

—Αὐτὸ τὸ ἀπεράντο ἀναστένανγμα...

—Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς ἀνθρωπότητος.

—Αὐτὴ ἡ κατάχνη ὅπου ἐσκοτείνιασε τὸ δρόμο μου...

—Εἶναι τὸ δάκρυ τῆς ἀνθρωπότητος ποῦ πῆγει.

—Θεέ μου, σπλαγχνίσου με!

—Ἐχε πίστιν καὶ ἐλπίδα· χαῖρε.

Καὶ ὁ ἄγγελος ἔκλεισε τὴ φτερούγαις του, ταῖς ἄπλωσε πάλαι καὶ ἐχάθηκε ἀπὸ τὰ ματιά τιν.

Τότες ἡ ψυχὴ ἔμεινε ὀλομόναχον· ἐκύτταξε τρογύρου τιν καὶ εὐρέθηκε βυθισμένη εἰς ἓνα ἀπεράντο πέλαγο ἀπὸ πίκραις.

Ἐστρεψε τὴν ὄψιν τιν κατὰ τὸν οὐρανόν, τὴν παλαιὰ τιν πατρίδα, καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐζητοῦσε ἔλεος ἀπὸ τὸν Αἰώνιον ἐχύσανε τὰ ματιά τιν τὰ πρῶτά τους δάκρυα.

Πέφτοντας αὐτὰ τὰ δάκρυα ἐγενήκανε ἄλλος ἄγγελος ἀνεξήγητος, μὲ τὰ μάτια βασιλεμμένα, τὰ χεῖρια σταυρωμένα εἰς τὸ στήθος καὶ ἀπλόνοντας ταῖς δαμασκηνόχρωμα φτερούγαις του, ἐπρόσφερε νέα προφύλαξιν εἰς αὐτὴν τὴν ἔρημν ψυχὴν ἔς τὸ σκληρὸ δρόμον τοῦ πόνου.

Ἦταν ὁ ἄγγελος τῆς ὑπομονῆς.

[H F Varela]

ABEA

Ἐν Κερκύρᾳ.

ΔΙΑΤΙ ΔΕΝ ΝΥΜΦΕΥΟΜΑΙ

Τῇ Ἑρ...

Μὲ ἡρώτησες ποτε, καλὴ μου δεσποινίς, διατί ἂν καὶ ὑπερέβην τὸ τέταρτον τῆς ἐκατονταετηρίδος, δὲν ἀπεφάσισα νὰ νυμφευθῶ· πιστεύω ὅτι δὲν ἐλησμόνησες τί σοὶ ἀπεκρίθην, ὅτι δηλαδὴ τὸ νυμφνεύσθαι δὲν εἶναι τοῦ συρμοῦ, καὶ ἐγὼ πιθηκίζων ἀκολουθῶ πᾶν ὅ,τι οἱ ἄλλοι πράττουσι· γελῶ δηλαδὴ εἰς τὸ δράμα καὶ συχνότατα κλαῖω εἰς τὴν κωμωδίαν· κοιμοῦμαι εἰς τὰ καλλίτερα μέρη τοῦ δράματος, καὶ ἐξυπνῶν χειροκροτῶ, διότι καὶ οἱ ἄλλοι χειροκροτοῦσι· σοὶ προσθέτω ὅτι καὶ οἱ πρῶτοι ἐλπίδες ἐλπίων ἐλπίς, ἀπομιμούμενος τὸν θεὸν ἐκφώνησά τον λόγον εἰς τὸν μακάριον ἄνδρα τὴν λήξει ξενόδοχον μου, διότι ὁ καλὸς κάγαθος, ἄλλ' ἀνόητος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ἀρκετὰ μὲ εἶχε πιστώσει· ἀνέλαβα ὅμως περιμένων νὰ ποθᾶν πτωχὸς τις, ὁ ὅποιος νὰ ἔχῃ

κάνεν παράσημον τοῦ ἀγῶνος ἢ τοῦ συντάγματος, διὰ νὰ τοῦ ἐκφωνήσω συγχρόνως καὶ τὸν ἐπικήδειον καὶ τὸν ἐπιτάφιον, καὶ πιστεύω, ὅτι οἱ συγγενεῖς του δὲν θὰ φανῶσιν ἀγνώμονες· ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Διατί δὲν νυμφεύομαι; Ἰδοὺ καὶ ἄλλη ἀπάντησις. Ἐσπούδας καὶ καλῶς, ἀνδρὶ ἀπατῶμαι, ἔμαθες δὲ ὅτι εἰς τὴν ἀριθμητικὴν ὑπάρχουσι δύο εἰδῶν ἀναλογίαι, κατ' εὐθεῖαν καὶ ἀντιστρόφως ἀνάλογον, ἐπειδὴ δὲ παρατηρῶ, ὅτι εἰς τὴν πρῶτον τὴν τοῦ ἀντιστρόφως ἀνάλογον καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ πληθυσμὸς εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογος πρὸς τὸν γάμον, δηλαδὴ, ὅσον αὐξάνει ὁ πληθυσμὸς, τοσοῦτον οἱ γάμοι ἐλαττοῦνται, διὰ τοῦτο δὲν νυμφεύομαι καὶ σὺ μὲν βεβαίως λέγεις ὅτι εἰς τοῦτο πταίουσιν οἱ ἄνδρες, ἐγὼ δὲ αἱ γυναῖκες καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ ποδείξω τοῦτο. Ἐσπέραν τινά, διερχόμενος παρὰ τιν οἰκίαν, ἀκούω θλιόν τινά λέγοντα εἰς πτωχὴν νεάνιδα, τὴν ὅποιαν ἔλαβε βεβαίως ἄνευ προικῆς, ἀλλ' ἥτις θὰ τοῦ ἐβγαίνει τὴν πίστιν, κατὰ τὸ κοινὸν λόγιον «ἀθλία, συνολογίσθητι ὅτι σ' ἐπῆρα γυνὴν μὲ τὸ ποκάμισον». Ἡ καρδιά μου ἐθλίβη· ἐπροχώρησα, ὅτε ἀκούω σειρῆνά τινά λέγουσαν εἰς τὸν σύζυγόν τιν «ἀθλία, σὲ ἡγόρασα ἀντὶ ἐκατὸν χιλιάδων φράγκων.» «Κυρία, ἔλεγε τρίτος τις εἰς τὴν σύζυγόν του «μ' ἐμάγευσες καὶ δὲν ἡδυνήθην νὰ ἐννοήσω πόσον ἐχίδνα ἐνυμφεύθην.» «Ἐρεκα τῆς σπατάλης σου τὰ τέκνα μας θὰ ποθᾶν εἰς τὰς ὁδοὺς, ἔλεγε ἄλλος τις, παῦσον τὴν πολυτέλειαν» δὲν ἐδυνήθην πλέον νὰ σταματήσω καὶ ἀπεμακρύνθην τῆς ὁδοῦ ἐκείνης, ψιθυρίζων τὸ τοῦ Ἰουβενάλη οὐδὲν ἀφορητότερον πλουσίας γυναικός. Ὁ ταλαίπωρος σατυρικός, γράφων τὸν στίχον τοῦτον, θὰ εἶχεν ὑπ' ὄψιν του τὴν ἀνωτέρω κυρίαν. Κομψὴ τις καὶ θελκτικὴ κυρία ζητεῖ ἀπὸ τὸν σύζυγον τιν νέα πρὸς τὰ ὑπάρχοντα αὐτῇ πολλὰ φορέματα, ὁ σύζυγός τιν τῇ λέγει, «ἀλλ' ἔχεις τόσα, ὅσα δὲν σοὶ χρειάζονται»· τὸ ἐρπετὸν ὅμως τοῦτο, ἀφ' οὗ ἐξαντλήσῃ πάσας τὰς θωπείας του, τῷ λέγει, κύριε! ὅ,τι ἡ γυνὴ θέλει καὶ ὁ Θεὸς τὸ θέλει· καὶ ὁ τάλας ὑπέκει καὶ ἀπογυμνοῦται. Ὁ Πλαῦτος λέγει, τίς ἡ ὡραιότατη προίξ διὰ τὴν γυναῖκα; βίος ἀγρός· εἰ μόνον ἔσται ἐντελὴς ἀγρὴ ἀρκούντως ἔσται πεποικισμένη· ἀλλ' ἐὰν θελήσῃ τις νῦν νὰ εὕρῃ γυναῖκα, οἷαν ὁ Πλαῦτος λέγει, πρέπει νὰ εὕρῃ καὶ νέον Διογένην, διὰ νὰ ᾔψῃ μεθ' ἡμέραν τὸν λυχνον του, κρίζων γυναῖκα ζητῶ.

Ὡ νεάνιδες! ἐγκαταλείψατε τὴν πολυτέλειαν, ἀσπάσθητε τὸν πατριαρχικὸν βίον τῶν προγόνων μας, παύσατε νὰ φαντάζεσθε ὅτι δύνασθε νὰ γείνητε αἱ ἡρώιδες τῶν μυθιστορημάτων, ἅτινα ἀναγινώσκετε, ἔχετε πάντοτε κατὰ νοῦν τὴν Ἀνδρομάχην λέγουσαν εἰς τὸν Ἑκτορά:

Ἐκτωρ ἀτὰρ σοὶ μοὶ ἔση πατήρ καὶ πότνια
μήτηρ, σοὶ δὲ κασίγνητος κίλ.

καὶ τότε καὶ οἱ γάμοι θέλουσι πληθυνθῆ καὶ ἡ-
μεῖς γινόμεθα δούλοι ὑμῶν· τότε δὲ καὶ ἐγὼ
σᾶς ὑπόσχομαι νὰ λάβω ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἀγ-
γλικὴν παροιμίαν, γάμος καὶ κρεμάλα πεπρωμέ-
νον, καὶ νὰ νυμφευθῶ.

Ἐν τέλει σοὶ προσθέτω καὶ τὴν ἐπομένην συν-
ταγὴν ἐκ τοῦ Ὁβιδίου, ἃν καὶ ἀντιφρονῇ τὰ μέ-
γιστα πρὸς τὰς ἰδέας σου· ἐὰν καλῶς θέλεις νὰ
νυμφευθῇς, μὴ ζήτηῖ ἀλλὰ γοῦ γυναικα ἢ ἀνδρα
εἰμὴ ἐν τῇ τάξει σου. Ἦδη πιστεύω ὅτι ὅλ' ἔχω
δίκαιον, καὶ θὰ τὸ ὁμολογήσῃς, ἐκτὸς ἂν μ' εἴπῃς
ὅτι τὸ ἀληθέστερον πάντων τούτων εἶναι ὅτι,
ἡ ἀλήθεια εἶναι μία τοῦ λαοῦ ἢ παροιμία.

Τὸν ἀράπη θὰ λευκάνῃς;
ἄδικα τὸν κόπο κάνεις.

Θ. Α.

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΜΝΕΙ ΤΗΝ ΔΥΝΑΜΙΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

[ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ]

Ἵππρχέ ποτε γεωργὸς τοῦ ὁποίου οἱ ἄγροὶ
ἦσαν πλούσιοι καὶ γόνιμοι.

Ἦ γῆ του παρῆγε διπλὴν συγχομιδὴν, οἱ με-
στοὶ στάχυές του ἐξωγικούντο ἐπὶ τοῦ στελέχους
των καὶ οἱ κλάδοι τῶν δένδρων του ἐκυρτοῦντο
ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καρπῶν· τὰ κτήνη του ἦσαν
παχέα καὶ βαρέα, αἱ δὲ ἀγελάδες εἰσῆρχοντο
τὸ ἐσπέρας εἰς τὸν σταυλὸν του μὲ μαστοὺς κρε-
μαμένους, πλήρεις γάλακτος. Ἐν τούτοις οἱ πέ-
ριξ αὐτοῦ ἄγροὶ τῶν γειτόνων του ἦσαν ἄθλιοι
καὶ ἄγονοι· ἡ γῆ ἢ ἀχάριστος τοῖς ἡρνεῖτο τὰ
δωρά της, καὶ κατὰ τὸ θέρος δὲν ἐπλήρουν οὐδὲ
τὸ ἥμισυ τῶν ἀποθηκῶν των.

Οἱ γείτονες, ἐκ ζηλοτυπίας κινούμενοι, ἐφαν-
τάσθησαν ὅτι ἐξήκασι μαγείας, ὅπως ἐλκύσῃ εἰς
ἐαυτὸν μόνον ὅλα τὰ πλούτη τοῦ ἐδάφους, προς-
βάλλῃ δὲ μὲ στεῖρωσιν τοὺς ἄγρους τοὺς καλ-
λιεργουμένους ὑπὸ τῶν ἄλλων.

Τὸν κατήγγειλαν λοιπὸν εἰς τὸν διοικητὴν ὡς
ἄνθρωπον ὑποπτον καὶ ἐπικίνδυνον, ὃ δὲ διοι-
κητὴς τὸν προσεκάλεσε νὰ ἀπολογηθῇ εἰς πάντα
ταῦτα.

Ὁ γεωργὸς ἐνεφανίσθη, ἀλλ' οὐχὶ μόνος.

Ἦλθε μὲ τοὺς βόας του τοὺς γεωργικοὺς, ἔ-
χοντας πλατὺ στῆθος, δέρμα κρεμάμενον, καὶ μέ-
τωπον πλατὺ καὶ ἐστολισμένον μὲ κέρατα ῥω-
μαλέα.

Ἦλθε μὲ τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖά του, τὸ ἄρο-
τρον, τὸν τρίβολόν του, ἔχοντα τομέα δξύν καὶ
διαπεραστικόν, καὶ μὲ τὸ ὕνιον του λαμπρὸν καὶ
καθαρόν.

Ἦλθε μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ἐνεργητικῆς
καὶ ἰσχυρᾶς, μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ μὲ βρα-
χίονας γυμνοὺς καὶ ἰσχυροὺς.

Προχωρήσας δὲ πρὸς τὸν ἄρχοντα εἶπε :

«Μὲ κατηγοροῦσιν ἐνώπιόν σας· ἰδοὺ ἡ ἀπολο-
γία μου.

»Αἱ μαγεΐαί μου εἶναι οἱ βόες μου οἱ ἐνεργη-
τικοί, τὸ ἄροτρον μου, ἡ ἐργασία μου.»

Καὶ ἀποκαλύψας τοὺς νευρώδεις βραχίονάς του :

«Αἱ μαγεΐαί μου, προσέθεσεν, εἶναι οὗτοι οἱ
βραχίονες, οἱ ῥωμαλέοι καὶ ἀκούραστοι, εἶναι ἡ
κόρη μου ἡ ἐνεργητικὴ καὶ δραστήριος.»

»Μὲ ταῦτα ὁ ἄνθρωπος ὑποτάσσει τὴν φύσιν
καὶ τὴν καθιστᾷ ὑπήκοον. Ἡ ἐργασία κάμνει τὴν
δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου.

»Ἐὰν εἶμαι ἐνοχος, καταδικάσατέ με· ἀπελο-
γῆθην.»

Ὁ γεωργὸς ἐσιώπησεν, ὅλοι δὲ οἱ περιεστῶτες
εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐχειροκρότησαν πλήρεις
ἐντροπῆς.

Α. Α. Γ.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Παρά Πέρσαις ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται λίαν
ἐτοιμῶς καὶ ἀνευ δικηγόρων. Ἰδιώτην τινὰ ὠρ-
γισμένον, ἐπιστρέφοντά ποτε ἐκ τῆς ἀγορᾶς, συν-
ήντησεν ὁ ἀστυνόμος, ὅστις θέλων νὰ μάρτυρῃ τὴν
αἰτίαν τῆς δυσαρρεσκείας του. «Κύριε, τῷ λέγει,
τί φέρεις μεθ' ἐαυτοῦ;» — «Κρέας, τὸ ὁποῖον ἡ-
γόρασά παρὰ τοῦ σφαγέως, ὅστις περιπαίζει καὶ
ὑμᾶς, πωλὼν αὐτὸ οὐ μόνον τὸ τριπλοῦν τοῦ τι-
μήματός του, ἀλλὰ καὶ ὀλιγώτερον τοῦ ζητου-
μένου δίδων» — «Πῶς, λέγει, Κύριε!» — «Μάλι-
στα· ἐκ τοῦ κρέατος λείπουν τρεῖς οὐγκίαι.» —
«Ὁδήγησόν με ὅθεν ἡγόρασας αὐτό!» Ὁ ἀστυ-
νόμος διέταξε τὸν σφαγέα νὰ ζυγίσῃ αὐτὸ καὶ ἔ-
λειπον τέσσαρες ἑως πέντε οὐγκίαι. Ἀποταθείς
τότε ὁ ἀστυνόμος πρὸς τὸν ἰδιώτην, λέγει· —
«Ὅποιαν δικαιοσύνην ζητεῖς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου
τούτου; τί θέλεις νὰ γείνη εἰς αὐτόν;» — «Νὰ
μοὶ συμπληρώσῃ τὸ ἐλλεῖπον διὰ τῆς σαρκὸς του.
— Γενέσθω· σὺ αὐτὸς ὅμως ὀφείλεις νὰ κόψῃς αὐτὸ
καὶ ἐὰν τι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον τοῦ ἐλλεί-
ποντος κόψῃς, θέλεις τιμωρηθῇ.» Ὁ ἰδιώτης ἐκ-
πληκτος ἐκ τῆς σοφῆς αὐτῆς κρίσεως ὥχρετ' ἀ-
πιὼν ὡς κεραυνός.

Εἰς Νεοβόρακον συνάγονται κατ' ἔτος 8—9
χιλιάδες περιπλανώμενοι κύνες, τούτων δὲ οἱ μὴ
ἀναζητούμενοι ὑπὸ τῶν κυρίων των, ἐντὸς ὠρι-
σμένης προθεσμίας, πνίγονται, καὶ τὰ πτώματά
των μεταφέρονται ὑπὸ πλοιαρίων ἐνησχολημένων
πρὸς καθαρισμὸν τῆς πόλεως εἰς τινὰ νησίδα,
ὅπου οὐδὲν αὐτῶν ἀποδέμπεται· διότι τὸ μὲν
λίπος ἀναλύεται, τὰ δὲ δέρματα πωλοῦνται εἰς
τοὺς κακασκευαστάς τῶν χειροκτίων, τὰ δὲ ὀ-
στά χρησιμεύουσιν ἐξαίρετως πρὸς πιάσιν τῆς
γῆς.

Ο ΚΟΜΗΣ ΙΒΑΝΟΦΣΚΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Συνίχματα ἐκ σελ. 47.

— Ἐπειτα, ἔλεγεν, ἐξακολουθοῦσα τὰς σκέ-
ψεις της, ὁ κόμης εἶναι ἄνθρωπος εὐγενής, οὐ-
δέποτε δὲ ἄνθρωπος τοιαύτης περὶ ὧς εἶναι δυνατόν
νὰ προβῇ εἰς τοσοῦτον ἀναιδεΐας.

Τοιαῦτα περίπου διαλογιζομένη, ἡ ἀτυχὴς γυνὴ
κατεδάμαζε τὴν ὀργὴν της καὶ ἤλπιζεν ὅτι ὁ
κόμης, ὀρθῶς σκεπτόμενος, θὰ παρητεῖτο.

Ἀλλ' ὅπως ἡπατάτο, νομίζουσα ὅτι ἡ εὐ-
γένεια ἀποκλείει τὴν ἀναιδεΐαν!

Ἐπὶ τέλους ὁ κύριος Πέτκωφ ἀπῆλθεν, ὃ δὲ
κόμης ἐνόμισεν ὅτι παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν εὐ-
καιρία ἀρίστη.

Τὴν ἐπιούσαν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ κυρίου
Πέτκωφ ὁ κόμης ἐπανῆλθεν.

— Ἐμαθον ὅτι ὁ σύζυγός σας ἀνεχώρησε, κυ-
ρία, εἶπε. Λυπούμαι μάλιστα ὅτι δὲν τὸν εἶδον.

— Ναί, ἀπεκρίνατο αὐτῇ ἀπαθῶς. Ἐφυγε κα-
τεσπυσμένος, ὥστε θὰ τυχρὴ βεβαίως τῆς συγ-
γνώμης σας, μὴ προσθάσας χθὲς νὰ σᾶς ἰδῇ.

— Ἀ! ὁ φίλτατος Πέτκωφ! Τὸν ἀγαπῶ, εἶναι
ἀληθές, ἀλλὰ θὰ τὸν ἐπιπλήξω. Δὲν μοὶ φαίνεται
ὀρθὸν νὰ φέρῃ τις οὕτω τοιαύτην σύζυγον... Ἀ!
αὐτὸ σημαίνει ἔλλειψιν ἀγάπης, ἀδιαφορίαν, τί
λέγω; προδοσίαν!

— Κύριε...

— Ἀ! μὴ, μὴ ὀργίζεσθε... Εἴθετε ἀξία καλ-
λιτέρας ἐκτιμῆσεως... αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια.
Ἐπρεπε νὰ εὐρίσκεται πάντοτε ἐκεῖ, πρὸ τῶν πο-
δῶν σας...

Καὶ ὁ κόμης ἀφῆκε στεναγμὸν ἐκ βαθέων τοῦ
στήθους του.

— Καὶ δύναμαι νὰ ἐρωτήσω πότε ἐπανέρχε-
ται;... θὰ ἐπανέλθῃ ταχέως;

— Ἴσως μετὰ μίαν ἐβδομάδα, ἐὰν τελειώσῃ
τὰς ὑποθέσεις του, πιστεύω δὲ ὅτι θὰ τὸ κα-
τορθώσῃ. Προσεγγίζουσιν αἱ ἑορταί, καθ' ἃς ὁ
πατήρ καὶ σύζυγος ὀφείλει νὰ εὐρίσκεται ἐν τῇ
οἰκίᾳ του.

— Ὁ πατήρ!... ὁ σύζυγος!... ἐπιθύρουν
ὁ κόμης μετὰ τινος πικρίας. Εὐτυχὴς ὁ σύζυγος
ὃ ἔχων ἄγγελον τοιοῦτον!...

Κύριε κόμης! ἐκραύγασεν ἡ κυρία Πέτκωφ.
Ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑπερηκόντιζεν ἤδη
πάν ὅριον αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης.

Ἀποτροπιαζόμεθα, τῇ ἀληθείᾳ, περιγράφοντες
χαρακτῆρα, οἷος ὁ τοῦ κόμης. Ἀλλ' ἡμεῖς ζω-
γράφοι ἅπλοι ἠθέλωμεν παραλίπη τὸ καθῆκον
ἀμερολήπτου ἱστορικοῦ, ἐὰν μὴ ἀντεγράφομεν τὸν
ἄνθρωπον, ὅπως ἔχει, μὲ ὅλην τὴν τὴν κακίαν,
τὴν διαφθοράν καὶ τὴν ψυχικὴν δυσμορφίαν. Ἀλ-
λως το δέ, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ καὶ τέ-
λειον ἐν τῇ φυχολόγῃ;

Ἀρκετὴν ἀντὶ τούτου ἱκανοποίησιν παρέχει ἡ-
μῖν ὁ θαυμάσιος χαρακτῆρ καὶ ἡ ἀδαμαντίνη εὐ-
στάθεια τῆς ἐλληνίδος γυναικός.

— Ἀφήσατέ με, κυρία, ἐξηκολούθησεν ὁ κόμης,
ἀφήσατε νὰ σᾶς εἰπῶ πᾶν ὅ,τι τοσοῦτον χρόνον
κρατῶ ἐν τῇ καρδίᾳ μου...

— Κύριε! κύριε!...

— ὦ! μὴ κύριε, ὅχι! ἀφήσατε τὸ τετριμ-
μένον τοῦτο φιλοφρονητικὸν ἐπίθετον. ὦ! εἰπα-
τέ μοι ἄλλην τινὰ λέξιν... ἀναζητήσατε αὐ-
τὴν ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ ἔρωτος, ἀναζητήσατε...
ὦ! Ἀλεξάνδρα! ὃ προσφιλὴς μου κυρία, τοσοῦτος
χρόνος παρῆλθεν, ἀφ' ὅτου σᾶς εἶδον, καὶ ὅμως
δὲν σᾶς ἐλησμόνησα... Ἐν τῷ μέσῳ τοσούτων
ὥραιότητων τῆς αὐλῆς εὐρισκόμενος, ὑμᾶς μόνον
εἶχον ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ὑμᾶς μόνον ἐν τῇ ἀνα-
μνήσει μου, ὑμᾶς μόνον, Ἀλεξάνδρα μου! Ἡ φα-
εινὴ εἰκὼν σας πανταχοῦ μὲ παρηκολούθει. Τόσαι
γυναῖκες βλέπουσάί με προσεμεϊδίων, ἀλλ' ἐγὼ
εἰς πᾶν μεϊδιάμα των πρὸς ὑμᾶς ἔστρεφον τὸν
νοῦν καὶ ἐψέλλιζον τὸ ὄνομά σας.

Ἡ κυρία Πέτκωφ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο
προσέβλεπε τὸν κόμητα μετὰ περιφρονήσεως καὶ
οἴκτου.

— Μὴ μὲ οἰκτεῖρετε, κυρία, ἐξηκολούθησεν
ὁ κόμης, μὴ μὲ περιφρονεῖτε, ἀλλὰ λυπηθῆτέ
με!...

Καὶ γονυπετήσας ἔλαβεν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς·
ἡ ἐνάρτεος γυνὴ ἠθέλησε νὰ τὴν ἀποσύρῃ, ἀλλ' ὁ
κόμης :

— ὦ! μὴ, κυρία, σᾶς παρακαλῶ, σᾶς ἰκετεύω,
ἀνέκραξε, κρατῶν αὐτὴν σχεδὸν διὰ τῆς βίας, δὲν
βλάπτει τοῦτο... Ἀλλοτε, προσφιλέστατέ μου
ἄγγελε, δὲν εἶχον καρδίαν, δὲν ἠγάπων κανένα...
Πρῶτός μου ἔρως, μάρτυς μου ὁ Θεός, εἶναι αὐ-
τός. Μὴ ἀνεχθῆτε νὰ εἶναι τόσον ἀτυχὴς, κυρία
μου. Σᾶς ἀγαπῶ, ὡς δὲν ἠγάπησα... τὴν μητέ-
ρα μου, σᾶς ἀγαπῶ...

— Ἀρκεῖ, κύριε κόμης, ἀρκεῖ· σᾶς εἶμαι εὐ-
γνώμων διὰ τὰς ἐνδείξεις ταύτας τῆς ἀγάπης
σας, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Πέτκωφ, μετὰ προφανοῦς
τόνου εἰρωνείας, ἰδοῦσα ὅτι ὁ κόμης ἐπέμενε με-
τὰ θράσους τοιοῦτου. Χαίρω ἔχουσα τόσον πολύ-
τιμον καὶ εὐγενῆ φίλον... Ἀλλ' οὐδέποτε ἐπίστευον
ὅτι ὁ φίλος αὐτός, ὁ τόσον εὐγενής, ὡς ὑμεῖς, θὰ
παρέβαινε ἐπὶ τοσοῦτον τὰ καθήκοντα τῆς φι-
λοξενίας καὶ τιμῆς! Νὰ σᾶς ὑποδέχεται ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ μετὰ τοσαύτης ἐμπιστοσύνης ὁ σύζυγός μου,
καὶ σῆς, ἀντὶ εὐγνωμοσύνης, νὰ θέλετε, νὰ ἐπι-
μένετε ὅπως ρίψετε τὴν σύζυγόν του εἰς τὴν ἀ-
βυσσον τῆς ἀτιμίας καὶ τοῦ αἰσχύους!...

Ὁ κόμης, ὑπὸ τὸ βάρος τῆς κατηγορίας ταύ-
της, ἐκυψε τὴν κεφαλὴν.

— Αἰσχρὸς! κύριε κόμης, ἐντροπή! προσέθηκεν
ἡ Ἀλεξάνδρα.

Καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, καταλιποῦσα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον γονυκλιτῇ καὶ μόνον.

— ὦ! τὴν ἀγαπῶ! τὴν ἀγαπῶ! ἐψιθύριζεν ὁ ἄθλιος, περιφερόμενος ἐν τῷ δωματίῳ, ὡς μεθύων.

Ἀπῆλθεν· ἀλλ' ὁ Ῥώσος εὐγενὴς δὲν ἦτο ἐκ τῶν καταβαλλομένων εὐκόλως ἀνθρώπων. Ἐν τῇ διεσθαρμένη ὑπὸ τῶν παθῶν καρδίᾳ του ἐπάφλαζον πολλὰ καὶ ἰσχυρὰ αἰσθήματα, κυρίως δὲ ἡ ὑπερηφάνια καὶ ὁ ἔρω.

Ἐσυλλογίζετο ὅτι οὐδεμία γυνὴ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἠρνήθη νὰ ὑποτάξῃ τὸ πεπρωμένον της εἰς τὴν θέλησίν του. Πρῶτον ἤδη τὸ τοιοῦτον συνέβαινε εἰς αὐτόν, καὶ ὠργίζετο μέγχι μανίας καὶ παραφορᾶς. Πρὸς δὲ ὁ κόμης ἠσθάνετο ἀληθῶς ἤδη διεγειρόμενον εἰς τὴν κυλιόμενην ἐν τῷ βορβόρῳ τῶν παθῶν καρδίαν του νέον τι αἶσθημα, ἄγνωστον τέως εἰς αὐτόν.

Ὅταν ἀνὴρ τις εἶναι βέβαιος ὅτι εἴτε ἕνεκα τοῦ κάλλους εἴτε ἕνεκα ἄλλων σωματικῶν ἢ πνευματικῶν πλεονεκτημάτων θὰ τῷ ἀνοίξωσιν οἰανδὴποτε θύραν καὶ ἂν κρούσῃ, τίς ἢ ἀνάγκη νὰ γαπήσῃ ἀληθῶς; Ὀλίγος μόνον ἐπίπλαστος ἔρω, μικρὰ ψευδὴς ἀφοσίωσις πρὸς ἀπάτην ἐκείνης, ἥς ὀρέγεται, ἀρκεῖ, καὶ τὰ πάντα τελειοῦσιν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ συνεχὴς κατάλυσις τοῦ αὐτοῦ φαγητοῦ, ἔστω καὶ τὸ μᾶλλον ἡδὺ καὶ εὐάρεστον, συνεπάγεται καὶ τὸν κόρον—κοινὴ ἢ παρομοίωσις, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐκφραστικὴ—οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, ὅντως βέβαιοι ὅτι καὶ ἀλλαχού δύνανται νὰ εὕρωσι νωπότερον ἔδεσμα, ἐγκαταλιμπάνουσι τὰς δι' ἀπειρῶν ψευδῶν ὁρκῶν καὶ θυσιῶν ἀπατηθείσας καὶ ἀναζητοῦσιν ἄλλας.

Ὁ ἡμέτερος ἦρως εἰς τούτων τῶν ἀνδρῶν τὴν τάξιν ἀνῆκε.

Ὁ ἄνθρωπος συνήθως ὅ,τι ἀντίσταται πρὸς αὐτὸν ἐπιθυμεῖ νὰ καταβάλλῃ, καὶ ἐν τῇ κατανικήσει αὐτοῦ εὐρίσκει ἡδονὴν ἀπειρον. Ἐννοεῖται εὐκόλως πόσον ἡ ἀντίστασις τῆς γυναικὸς ἡδύνατο νὰ ἐξερεθίσῃ ἄνθρωπον, ἔχοντα τὸν χαρακτῆρα τοῦ κόμητος, ὅστις διὰ τοῦτο ἀντὶ πάσης θυσίας, ἀπεφάσισε νὰ ἐμμελῇ εἰς τὸν ἔρωτα τοῦτον.

Τὸ δυστύχημα ὅμως δι' αὐτὸν ἦτο, ὅτι ἤδη ἡγάπα μετὰ πάθους καὶ ὅτι οἱ ὅρκοι καὶ ὁ ἔρω δὲν ἦσαν ἐπίπλαστα.

Θὰ ἔλεγε τις ὅτι ἐτιμωρεῖτο ὑπὸ τῆς Προνοίας!

Τὴν ἐπιούσαν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ κόμης ἐπανῆλθε. Ἰσως πᾶς ἄλλος, τοιαύτας ὑποστάς προσβολὰς καὶ ταπεινώσεις, θὰ παρητεῖτο ἔρωτος ματαίου καὶ ἀνωφελοῦς, μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον· ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν κόμητα, ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα. Ἀπεφάσισε διὰ παντὸς μέσου νὰ πολυάσῃ τοῦ ποθομένου.

Ἐν τοῖς μετέπειτα δὲ θὰ ἴδωμεν κατὰ πόσον ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του.

Ἡ κυρία Πέτκωφ τὴν στιγμὴν τῆς ἀφίξεως τοῦ κόμητος ἐκάθητο ἐν τῷ δωματίῳ, ἔχουσα ἐπὶ τῶν γονάτων τὸ μικρότερον τῶν τέκνων της· λέγω δὲ μικρότερον, διότι ὁ κατὰ ἐν περίπτω ἔτος μεγαλύτερος υἱὸς της διέμενε τότε ἐν Βουκουρεστίῳ παρὰ τῷ πατρὶ τοῦ, ὅστις ἐν ἐλλείψει τῆς θυγατρὸς ἐπεθύμει νὰ ἔχῃ παρ' ἑαυτοῦ τὸν ἔγγονον.

Ὅτε ἀνήγγειλεν αὐτῇ τὴν ἔλευσιν τοῦ κόμητος, φλόξ ὀργῆς καὶ ἀγανακτικῆς διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

— Ἀ! πολὺ αὐθάδης θὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, εἶπε καθ' ἑαυτήν, καὶ τρέπει νὰ τὸν ἀποβάλῃ... Μαρία! προσέθηκε κρᾶζουσα τὴν θαλαμηπόλον.

— Διατάξατε, κυρία, εἶπεν αὕτη εἰσελθοῦσα.

— Εἰπέ... τίποτε... δὲν σὲ θέλω... Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γείνη, προσέθηκε σκεπτομένη. Πιθανὸν νὰ ἐκθέσω τὸν ἑαυτόν μου... ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δύναται νὰ πράξῃ τὰ πάντα... Ἐὰν τὸ πρᾶγμα γείνη γνωστὸν ὑπὸ ἄλλην ἐποψιν... ὁ κόσμος εἶναι πρόθυμος νὰ κοῦρὲ συκοφαντίας... Ἀ! Ἰωάννη μου! Ἰωάννη μου! ἐξηκολούθησε σχεδὸν δακρύουσα, ποῦ εἶσαι νὰ μὲ σώσῃς!... Τί στέκεις λοιπόν! ἀνέκραξεν ἀποτεινομένη πρὸς τὴν θαλαμηπόλον, θέλουσα δῆθεν νὰ ἐπιδείξῃ ἀδιαφορίαν, δὲν εἰσάγει τὸν κύριον!

Ἡ θαλαμηπόλος ἐξῆλθε, καὶ ὁ κόμης μετ' οὐ πολὺ ἐνεφανίσθη. Εἰς τὰς πρώτας ἐνδείξεις τῆς ἀφοσίωσιν αὐτοῦ, ἡ κυρία Πέτκωφ:

— Νομίζω, κύριε κόμη, ὑπέλαβεν ὅτι καὶ χθὲς ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν μεγίστην μου χαρὰν διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ φιλίαν σας καὶ εὐνοίαν... πλὴν ἠξέυρετε βεβαίως ὅτι, ὅταν φίλος τις ἐπιθυμῇ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἀδιακόπως ὅτι εἶναι ἀφοσιωμένοι, ἔστω καὶ μέχρι θανάτου, καταντᾷ ὀχληρὸς καὶ ἀφόρητος.

— Κυρία, μὴ μ' ἐμπαιζετε... Σᾶς ἀγαπῶ; ὦ. δὲν αἰσθάνεσθε. σᾶς ἀγαπῶ. Δὲν θάκούσω ἀπὸ τὸ στόμα σας τὴν λέξιν ταύτην... Δὲν ἔχετε καρδίαν... δὲν αἰσθάνεσθε παντάπασιν...

Ὁ ἄθλιος! αἶσθημα ὠνόμαζε τὸ νὰ ἐξυβρίσῃ τὴν τιμὴν τοῦ συζύγου της.

— Φαίνεται ὅτι δὲν ἔχω καρδίαν, ὅτι δὲν αἰσθάνομαι, κύριε κόμη ὑπέλαβεν ἡ κυρία Πέτκωφ μετὰ φοβερᾶς ἀπαθείας.

— Τί ἐστὶν ἔρω ἀγνοεῖτε; ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥώσος. Σας ἐξορκίζω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ σας, τὸν ὁποῖον κρατεῖτε τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὰς ἀγκάλας σας... Πάσχω... ὑποφέρω... λάβετε οἶκτον... ἐν ὀνόματι τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἀγγέλου, σᾶς ἱκετεύω...

(ἰπταται συνέχεια)

ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΙΣΤΑΣ

Ο ΚΟΜΗΣ ΙΒΑΝΟΦΣΚΗΣ

ΑΙΤΗΓΜΑ

[1869]

Α'

Ὁ χειμὼν τοῦ 1863 ἐπῆλθε βραδύς.

Οἱ ἄνθρωποι, συνειθίσαντες νὰ ὑποδέχωνται αὐτόν, τοῦ Νοεμβρίου ἀρχομένου, ἠσθάνοντο τὴν ἔλλειψίν του. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περιέμενον νὰ ἴδωσι τὴν χιόνα πίπτουσαν, ἀλλ' αὕτη δὲν ἐφαινότο. Ὅσαίς δὲ ἔβλεπον τὸν οὐρανόν, καλυπτόμενον ὑπὸ μελαίνων νεφῶν, ἠγάλλοντο, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι, ἐγειρόμενοι τὴν ἐπιούσαν, θὰ ἴδωσι τὴν γῆν ἐνδεδυμένην τὴν λευκὴν αὐτῆς στολὴν. Ἀλλ' ἠπατώντο· διότι, ἀντὶ χιόνος, ἀνεμὸς μεσημβρινὸς πνέων διεσχόρπιζε τὰ νέφη, καὶ ἡ ἐπιούσα ἀνέτελλε φωτιζομένη ὑπὸ λαμπροῦ χειμερινοῦ ἡλίου.

Ἡ χιὼν εἰς τοὺς ἐθισθέντας νὰ βλέπωσιν αὐτὴν ἀνὰ πᾶν ἔτος εἶναι τι τῶν ὧν οὐ ἄνευ.

Καὶ ὁ πενέστατος τῶν ἀνθρώπων ἐπιθυμεῖ αὐτὴν, οὐδόλως ἀναλογιζόμενος ὅτι ἡ ποθεινὴ αὕτη χιὼν θὰ γείνη αἰτία νὰ παγώσῃ. Οὐδὲν κωλύει αὐτόν, ἵνα, ἐγειρόμενος τὴν πρωΐαν καὶ βλέπων αὐτήν, ἀνακράξῃ.

— Τί γὰρ Θεοῦ!...

— Νὰ ἔλθῃ ὁ Δεκέμβριος, ἔλεγον οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, καὶ νὰ μὴ χιονίσῃ!...

— Ἀκούεις ἐκεῖ, ἀδελφε, προσέθετεν ἄλλος, νὰ μὴ ἀσπρίσουν τοῦ ἀγίου Νικολάου τὰ γένη. Τί ἐπαθεν ὁ ξαναμωραμένος αὐτός;

— Ἡξέυρετε, ἔλεγον ἄλλοι, μᾶλλον ἀθεόφοβοι, ἠξέυρετε τί συμβαίνει; Φαίνεται ὅτι ἐφέτος ἀκόμη δὲν ἐμεγάλωσαν τοῦ Θεοῦ τὰ γένη, καὶ δὲν ἦλθε καιρὸς νὰ ξυρισθῇ, διὰ νὰ μᾶς τὰ ρίψῃ.

Παρήλθε καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ ἀγίου Νικολάου χωρὶς χιόνος.

Ἀ! τοῦτο πλέον ἦτο ὅλως ἐναντίον τῆς φύσεως, πλήρης ἀναστάσεως τῶν νόμων αὐτῆς! Γέροντες ἐβδομηκοντούτεις ἔλεγον ὅτι δὲν εἶδον ἄλλοτε τοιαύτην βραδυτῆα.

— Τοῦ ἀγίου Νικολάου χωρὶς χιόνι!...

— Περίεργον πρᾶγμα!...

— Ἀλλάξεν ὁ κόσμος, φαίνεται... Πλησιάζει τὸ τέλος του!... ἐψιθύριζον οἱ δεισιδαίμονες.

Ἐπάρχει δημῶδες λόγιον ἀνὰ πᾶν ἔτος ὑπὸ

* Τὸ ἀνωτέρω διήγημα ἐγράφη τῷ 1869. Σημειῶ τοῦτο, ἐπειδὴ ὡς ἐκ τῶν ἐπελθουσῶν ἐσχάτως μεταβολῶν ἐν τῇ χιρσπονοίᾳ τοῦ Αἰπτοῦ καὶ τῆς πλήρους ἀποκαλύψεως τῶν ἀποκαλυφτικῶν βιβλίων, τὰς αἰτίας καὶ τοὺς ἀναγνώστους μέγα πᾶν αὐτὸν οὐκ ἐπὶ ἀνέμῳ, ἐνθ', ὅτε τὸ πρῶτον τὸ διήγημα ἐδημοσιεύθη, καὶ πολὺ μετὰ ταῦτα, ὑπῆρχον οὐκ ὀλίγοι μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν μου, οἵτινες ὡμνουν ἐν τῷ ὀνόματι τῆς ἁγίας Ρωσσίας.

μυρίων στομάτων, ἰδίως παιδικῶν, ἐπαναλαμβανόμενον, λόγιον ἀποδίδον εἰς τρεῖς ἀγίους τρεῖς διαφόρους ιδιότητας.

— Βαρβάρα βαρβαρόνει, ἴσως διότι, κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ λογίου τούτου, θεωροῦντο βάρβαροι οἱ ἔχοντες πάντοτε τὴν χιόνα κάτοικοι τῶν βορείων χωρῶν, Σάβας σαβαρόνει, διὰ τῆς χιόνος, ἐννοεῖται, ἥτις τφόντι ὁμοιάζει πρὸς μέγα σάβανον καλύπτον τὴν γῆν, Ἀἰς Νικόλας παραχόρει, διὰ τῆς χιόνος καὶ αὐτός.

Τὸ ἔτος λοιπὸν 1863 ἀπεδείκνυε τὸ λόγιον τοῦτο ψευδές.

Αἱ κορυφαὶ τῆς Ῥοδόπης καὶ τοῦ Αἴμου, ἐξαιρουμένων ἐκείνων, ἐξ ὧν οὐδέποτε ἡ χιὼν ἐκλείπει, ἀλλὰ πάντοτε διαμένει καὶ ἀπὸ λευκῆς εἰς μέλαιναν μεταβάλλεται, ἐνίοτε δὲ καὶ σκοληκώδης καθίσταται, ἦσαν ἄνευ χιόνος.

Ἡ ἐμφάνισις αὐτῆς εἶχε καταντήσῃ τι, ὅπερ οἱ ἄνθρωποι μετὰ μεγίστης ἀνυπομονησίας προσεδόκων.

Ἐπὶ τέλους τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων ὁ Θεὸς κηδύνησε πλέον νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀνυπομονησίαν τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν ἀνθρώπων. Ἡ χιὼν ἤρξατο καταπίπτουσα· θέλουσα δὲ, φαίνεται, νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔλλειψίν της καὶ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινοῦ, ἐπιπτε κατὰ νιφάδας πυκνοτάτας.

Οὐδὲν ποιητικώτερον, διὰ τοὺς πλουσίους ἐννοεῖται, χιόνος πιπτούσης.

Ἐὰν μὲν εἶναι τις ῥομαντικὸς, λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας μυθιστορίαν τοῦ περικλυτοῦ Δουμά ἢ ἄλλου τινὸς τῶν συναδέλφων του, κάθηται πρὸ τοῦ παραθύρου καὶ ἀναγινώσκει· ἐὰν ἀπαρέσχωσιν αὐτῷ τὰ τοιοῦτου εἶδους βιβλία, λαμβάνει ἄλλον τινὰ συγγραφέα σπουδαιότερον—μὴ πρὸς βάρος τῆς χορείας τῶν μυθιστοριογράφων.

Ἐὰν δὲ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἀπολαύων τῆς ἡδονῆς ταύτης, τοῦ θεωρεῖν τὴν χιόνα πίπτουσαν, ἀνήκῃ εἰς τὸ ὥραιον ἡμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, —καὶ τοι ἀνόσιοί τινες διςχυρίσθησαν ὅτι ἡ γυνὴ δὲν εἶναι ἄνθρωπος—κάθηται πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ, πλήττουσα διὰ τῶν ἀλαβαστρίνων δακτύλων τὰ ἐλεφάντινα τοῦ ὀργάνου πληκτρα, ρίπτει ἐνίοτε τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἐκτὸς καὶ τέρπεται ἀποθαυμάζουσα τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐκεῖνο θέαμα.

Ἀλλ' εἰπόντες τοσαῦτα περὶ τῶν ἄλλων ἡλικιῶν, διατί νὰ μὴ ὁμιλήσωμεν καὶ περὶ ἐκείνων, οἵτινες εἶδον ἤδη πολλοὺς χειμῶνας—ἡ κάλιον φέρουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των—ἐκυρτώθησαν ὑπὸ τοῦ γήρους καὶ τῶν ὁποίων ἡ φαντασία ἔπαυσε πλέον διαθερμαινομένη ὑπὸ τῶν ὥραιων σκηνῶν τῶν μυθιστοριῶν καὶ τῶν ἐνθουσιαστικῶν ᾠδῶν τῆς μουσικῆς;

Ὁ τοιοῦτος, ἐὰν μὲν εἶναι ἀνὴρ, χώνεται εἰς τινα γωνίαν τοῦ δωματίου, μεψιμοιρῶν κατὰ τοῦ χειμῶνος, τοῦ ψύχους, τῆς ὑγρασίας, τῶν ρευματισμῶν, τῆς ποδάγρας . . . ἐὰν δὲ γυνή, κάθηται παρὰ τὴν ἐστίαν, συναθροίζουσα περὶ ἐαυτήν, ὡς ὄρνις τοὺς νεοσσούς αὐτῆς, τὰ μικρὰ τῆς οἰκογενείας καὶ διηγείται εἰς αὐτὰ περὶ βρυκολάκων καὶ καλλικαντζάρων, περὶ στριγλῶν καὶ μάγισσῶν ἢ τὸ παραμῦθι τῆς Χρυσομαλλούσας, ἐν ἐλλείψει δὲ μικρῶν, καλεῖ ἐκ τῆς γειτονίας τῶν συνομιλήκων τινὰ καὶ μετ' αὐτῆς ὑπολογίζει τὰ ἔτη τῶν γειτόνων γυναικῶν, λαλεῖ περὶ τῶν ἐνδυμάτων τῆς μιᾶς, τῆς ῥινός τῆς ἑτέρας, περὶ τῶν ὀδόντων τῆς τρίτης . . .

Συλλογίζονται ἄρα γε οἱ τοιοῦτοι, ὅτι ἄλλοι παγώνουσιν ἐν τῷ καθύγραν δωματίῳ, ὃν τὰ παράθυρα, ἀντὶ ὕλου, φράττει χάρτης ἐλαιόδευτος; Τὰ θέλητρα ἅπαντα τοῦ χειμῶνος, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, εἶναι διὰ τοὺς πλουσίους.

Θεωρεῖς ἐκ τοῦ παραθύρου πᾶς νιφάδας τῆς χιόνης πεπτωκυίας, ἀναγινώσκεις, παίζεις, φλυαρεῖς, διότι παρὰ σοὶ μορμυρίζει μονοτόνος ἢ θερμαστὴρ μορμυρισμῶν, πρὸς ὃν σὺ μὲν οὐδεμίαν δίδεις προσοχήν, ἀλλ' ἂν κατὰ τύχην εἰσέλθῃ ῥακένδυτος τις, βεβαίως θάνακράξῃ.

— Ἀχ! τί ζήτησεν ἐδῶ μέσα! . . .

Δὲν περιπατεῖς ἐπὶ τῶν γυμνῶν τοῦ δωματίου σκινιδῶν, ἀλλ' ἐπὶ πάπητος μαλακοῦ καὶ χνοώδους, ἐν ᾧ βυθίζονται, οὕτως εἶπεῖν, οἱ πόδες σου καὶ ὃν ὁ ῥακένδυτος ἐκεῖνος οὐδὲ καθ' ὑπνοὺς εἶδε.

Σκέπτεσαι ὅτι τὸ ἐσπέραι ἐν τῷ χορῷ, εἰς ὃν εἶσαι προσκεκλημένος, θὰ ἴδῃς τοσαύτας ὠραιότητας, ἢ θὰ ἐπιδείξῃς τοὺς γυμνοὺς σου ὤμους. . . .

Αἱ! Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι, ἐπιδεικνύουσαι οὐ μόνον τοὺς ὤμους, ἀλλὰ καὶ τὰς κνήμας καὶ τὰ στήθη . . . .

Πλὴν ὁπόση καὶ ὁποῖα διαφορὰ μεταξύ τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων!

Αἱ μὲν ἐπιδεικνύουσιν αὐτοὺς ἐκουσίως ἢ μᾶλλον εὐαρέστως ἢ, ἂν θέλητε, τοὺς δεικνύουσιν, ὅπως λάβωσιν ἐπ' αὐτῶν, καθ' ὃν χρόνον εἰσὶ παραδεδομένοι εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν μεθύοντων ἐραστῶν, φιλήματα πύρινα . . . .

Αἱ δ' ἔνεκα τίνος;

Τῆς πτωχείας! . . .

Αἱ! Ἡ οἰκτρά αὕτη καὶ φοβερά μαστιγὴ τῆς ἀνθρωπότητος δὲν θὰ ἐκλίπη; Ἰδοὺ ζήτημα σπουδαϊκότατον καὶ οὐσιωδέστατον διὰ τοὺς σοφοὺς τοῦ κόσμου.

Ἐξαλεψατε, ἐξαφανίσατε τὴν πτωχείαν, καὶ πάραυτα θὰ ἴδῃτε, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν φύλον θὰ παύσῃ παράγον κακούργους, τὸ δὲ θῆλυ γένος παρθέτους.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν εἶναι αὕτη ἡ μόνη αἰτία ἢ

ἐξωθοῦσα πρὸς τὸ κακούργεῖν, ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν εἶναι μόνη ἡ πτωχεία, ἣν ὅμως πάντοτε δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ προσφῶς μαστροπὸν τῶν νεανίδων, ἢ ἐξωθοῦσα τὴν γυναῖκα πρὸς τὸ ἀμαρτάνειν, διότι ὑπάρχουσι φύσεις κακαὶ πράττουσαι τὸ κακούργημα ἢ τὸ ἀμάρτημα, ὅχι δι' ἄλλο τι ἢ διότι εὐρίσκουσιν εὐαρέσκειαν ἐν τῷ πράττειν αὐτὸ, ἀλλ' αὐται, τύχη ἀγαθῇ, εἶναι ὀλίγαι, ὀλίγισται. Οὐδεὶς ὅμως δύναται νάρνηθῃ ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν κακῶν, πλὴν ὀρισμένων τινῶν ἐξαιρέσεων ἢ περιστάσεων, πηγαζουσῶν ἐξ ἄλλων εὐκόλως αἰσθημένων κοινωνικῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἐλλείψεων, συμβαίνουσιν ἔνεκα τῆς πτωχείας, ἣν ἔχουσιν ὡς κυριωτέραν ἀρχήν.

Βεβαίως οὐδεὶς ἐπιθυμεῖ, ἐνῷ δύναται νὰ ζῇ εὐδαιμόνως ἐν ταῖς ἀγκάλας τῆς οἰκογενείας του, νὰ ἐκθέσῃ τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν, τὴν ἐλευθερίαν του· ἀλλ' οὐαὶ ἐὰν ἀπαξ ἐξολιθίσῃ πρὸς τὸ κακὸν! . . .

Οὐδὲν ἐπείτῃ, οὐδ' αὐτὰ τοῦ Κροῖστου τὰ πλούτη δύνανται νὰ τὸν κρατήσωσιν. . . Ἐνθεν μὲν ἡ ἀπληστία, ἐνθεν δὲ ἡ τῆς συνειδήσεως τύφλις, ἣν ὅμως νομίζει ὅτι θὰ κατασιγάσῃ, ῥιπτόμενός εἰς νέα κακούργηματα, καθιστῶσιν αὐτὸν ἀγρίον πολεμίου τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ζῇ.

Τὸ δὲ τέλος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ποῖον;

Ἡ ἐφ' ὅρου ζωῆς ἀφαίρεσις τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ἢ ἡ ἀλεθρία καὶ ἄτιμος ἐπὶ τῆς ἀποτροπαίου τοῦ Γιλγοτίνου μηχανῆς ἀνάστασις, ἀλλου κακοῦ χείριστος, μιαινόντος τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ, ὅπερ χείριστον, ἡ στέρησις τῆς κοινωνίας ἐνός ἀνθρώπου, ὅστις ἴσως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτελέσῃ δι' αὐτὴν πολλὰ ἀγαθὰ, ἐν ἀπ' ἀρχῆς, μέσων εὐπορῶν μικρῶν, ἐλατθάνεν ἄλλην διεύθυνσιν ἐν τῷ βίῳ! . .

Ἡ πτώσις καλῆς παθῆνός πολεμὶν ἄλλην δύναται νὰ ἔχῃ εὐλογωτέραν ἀφροῆν; Τίς θέλει νὰ περιβλήθῃ διὰ βίου τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν περιφρόνησιν; Ἀλλὰ, γεννωμένη πτωχή, μόνῃ δὲ πλούτῃ ἔχουσα λευκοὺς μαργαριτωμένους ὀδόντας, χρυσὴν ἀφθονον κόμην καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ στήθους, ἀνθίσταται κατὰ τῶν πειρασμῶν, διαμφισθεῖ βῆμα πρὸς βῆμα τὴν νίκην, παλαίουσα πρὸς τὴν πείναν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ἀπελπίς καὶ κεκηκυῖα ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ ἀγῶνος, ὑποκύπτει. Πωλεῖ τὴν σάρκα, ὅπως ἀγοράσῃ τὴν ζωὴν! . . .

Ἡ ῥύμη τοῦ λόγου ἔφερεν ἡμᾶς μακρὰν τοῦ προκειμένου, πρὸς τὸ ὅποιον ὅμως δὲν λησμονοῦμεν νὰ ἐπανέλθωμεν.

Οἱ κάτοικοι, ἐγερθέντες τὴν ἐπιούσαν, εἶδον τὴν πεδιάδα, καλυπτομένην ὑπὸ λευκοτάτης σινδόνης· τὰ ὄρη, τὰ ὄρη τῶν βουνῶν, ὅσα ὁ χειμέριος ἀνέμος δὲν ἔχει ἐκτελέσει, τὰς ὄψεις τῶν οἰκῶν, τὸ πᾶν λευκόν.

(ἔπεται συνέχεια)

A. ENYALHS